

Suomen Rauhanliiton toimintakertomus vuodelta 1932.

Vaikka rauhanaatteellinen valistustyö niin Suomessa kuin muuallakin näihin aikoihin tapahtuu kovassa vastatuulella, voimme kuitenkin vuodelta 1932 merkitä eräitä ilahduttavia edistysaskeleita sekä liittomme sisäisessä työssä että rauhantyössä yleensä Suomessa. Jo v. 1931 oli vuosikokous lausunut toivomuksen, että kiinteämpi yhteistyö olisi saatava aikaan rauhanaatetta ajavien laisilla kannattavien eri yhtymien välillä maassamme. Liiton Keskushallitus kutsui tammikuun 14 päiväksi 1932 tällaisten yhtymien edustajia neuvottelukokoukseen, jossa toimikunta valittiin asiaa edelleen ajamaan ja toukokuun 25 päivänä piti Rauhantyön yhteiskomitea perustavan kokouksensa. Komiteaan liittyi 6 järjestöä, niiden joukossa Suomen Rauhanliitto. Liittomme komiteassa tekemistä aloitteista mainittakoon: 1) vetoamus sanomalehdistöön ja yleisradioon, että ne kiinnittäisivät enemmän huomiota rauhanasiaa ja kansainvälisiä kysymyksiä valaiseviin esityksiin; 2) rauhanaatteellisen kirjallisuuden luettelon laatiminen kansan y. m. kirjastoja varten; 3) toiminta sen hyväksi, että Suomi liittyisi italialaisen Ciralon aloitteesta muodostettuun kansainväliseen avustusuniooniin luonnonmullistuksista kärsimään joutuneiden alueiden auttamiseksi.

V. 1931 vuosikokous evästi Keskushallitusta myös eräissä toisessa suhteessa: kansainliittopropaganda olisi entisestään tehostettava ja tässä suhteessa joko ryhdyttävä yhteistyöhön Pro iure nationum-yhdistyksen kanssa tai pyrittävä suoranaisesti yhteyteen Kansainliittoyhdistysten kansainvälisen unioonin kanssa. Toimintavuoden aikana on asiasta ollut kirjeenvaihtoa sekä Pro iure nationumien että Kansainliittounionin Brysselissä sijaitsevan sihteeristön kanssa ja tuloksena on ollut, että Suomen Rauhanliitto suoranaisesti liittyi Unioonin saaden 1 äänen Suomelle kuuluvasta 10:stä äänestä Unioonin kokouksissa. Vieraillessaan lokakuussa Suomessa lausui Unioonin sihteerin, vapaaherra v. Bodman, ilonsa ja tyytyväisyytensä liittomme tekemästä aatteellisesta raivaustyöstä karussa maaperässämme.

Jo kauan on liittomme kaivannut matkasihteeria, mutta pienet varat eivät ole sallineet palkata ketään siihen työhön. Osastot ovat vuosien varrella usein muistuttaneet Keskushallitusta siitä kuinka tarpeellinen matkapuhuja olisi; viimeksi turkulaiset järjestivät pienet arpajaiset aikkeen hyväksi. Kuluneena vuonna tehtiin vihdoin tällä alalla ensimmäinen yritys ja sen onnistuminen kehoittaa jatkamaan matkasihteerityötä. Rva Elin Vuorivirta teki 20. XI—15. XII. puhujamatkan pitäen 36 rauhanaatteellista esitelmää seuraavilla paikkakunnilla: Turku, Karkkila, Lahti, Kotka, Kymi, Kouvolaa, Terijoki, Savonlinna, Mikkeli, Jyväskylä, Pori, Tampere ja Oulu. Pääsi liiton osastojen omissa kokouksissa ja juhlissa puhui rva Vuorivirta myös koulunuorisille kouluissa. Kuulijoita oli keskimäärin 114.

Liittoon on kuulunut 19 alaosastoa, nim. Savonlinnan rauhanyhdistys, Suomen Rauhanliiton Helsingin, Lahden, Oulun, Turun, Tampereen, Mikkelin, Porin, Viipurin ja Karkkilan osastot, Suomen Opettajain Rauhanliitto, Svenska Fredsvänner i Helsingfors, Fredsacklan Pinjaisissa sekä seuraavat Pohjanmaan ruotsalaisen piirin osastot: Munsala fredsförening, Närpes fredsvänner, Östra Korsholms fredsvänner, Sundom fredsförening, Vasa svenska fredsförening ja Pörtom fredsförening. Suomen Opettajain Rauhanliitto ja Karkkilan osasto ovat vuoden

aikana liittyneet. Lukuunottamatta Mikkelin, Porin, Tampereen, Karkkilan ja Vaasan osastoja, jotka eivät ole ilmoittaneet jäsenlukuun, on näissä osastoissa 947 jäsentä. Sitäpaitsi on liitolla 32 kannattavaa jäsentä. Kansainvälisesti järjestyneet raittiusseurat (goodtemplariloosit) Balder, Alli Tryggs minne, Frid ja Ledfyren kuuluvat liittoon aatteellisesti kannattavina yhtyminä; niissä on yhteensä noin 400 jäsentä. Koko jäsenmäärä voidaan siis arvioida noin 1400:ksi.

Liiton vuosikokouksessa, joka pidettiin Viipurissa heinäkuun 3 p:nä viipurilaisten ystävien »Valonmajassa», oli saapuvilla 18 valtuutettua edustajaa 8 osastosta ja Keskushallituksesta. Kaikkiaan oli n. 50 jäsentä saapuvilla. Puheenjohtajana toimi toht. Felix Iversen, sihteerinä maist. Anna Nevalainen. Päätöksistä mainittakoon se, että jos paikallisosasto kuuluu piiriin, sen Keskushallitukselle suoritettavasta jäsenverosta vähennetään piiritoimikunnalle maksettava erä. Vuosikokouksen virallisten asiain käsittelyn jälkeen selosti puheenjohtaja Keskushallituksen toimenpiteitä edellä mainituissa Rauhantyön yhteiskomitea ja Kansainliittounioonia koskevissa asioissa. Kokous hyväksyi nämä toimenpiteet.

Vuosikokouksen yhteyteen oli, kuten ennenkin, järjestetty rauhanaatteelliset valistuskurssit, järjestyksessä liiton 9:net. Esitelmöisijöinä ja alustajina olivat: toht. F. Iversen, kirj. Selma Anttila, opett. S. Vire, rva Hilja Lalin, rva Jenny Pfäffli, rva Toini Iversen, maist. A. Inkilä, rva Hilja Pärssinen, maist. Anna Nevalainen. Aiheet koskettelivat pääasiallisesti kasvatuskysymyksiä. Osanottajia oli 85, joista 23 opettajaa. — Viipurin rauhanpäivien ja onnistuneen vuosijuhlan järjestämisessä oli sikäläinen osasto mitään säästämättä tuhlanut huolenpitoaan ja vieraanvaraisuuttaan.

Liiton Keskushallitukseen ovat kuuluneet: puheenjoht. toht. F. Iversen, varapuheenjoht. rva N. Kurvinen, siht. ja rahastonhoitajana maist. K. Nickul sekä muina jäseninä nti A. Honkaluoto, rva T. Iversen, maist. Gr. Langenskjöld, maist. A. Nevalainen, rva J. Pfäffli ja reht. U. Stadius. Keskushallitus on kokoontunut 6 kertaa. Toiminnasta mainittakoon paitsi mitä tässä jo on selostettu:

Vuoden aikana on ilmestynyt liiton kirjasarjan n:o 4, »Kveekkarit», 2000 kpl.

Päätetty ottaa halpahintainen painos Kansainliiton peruskirjasta sekä käännettää Anna T. Nilssonin »A. B. C. of the Peace Movement».

Maamme ruotsinkielisen rauhantyön tukemiseksi kerätyn »Rauhanrahaston» säännöt hyväksytyt. Rahasto siirtyy Rauhanliitolle, jonka Keskushallitus on edustettuna sen hoitokunnassa.

Liiton edustajaksi Rauhantyön yhteiskomiteaan valittu toht. F. Iversen, varalle maist. A. Nevalainen, myöhemmin maist. K. Nickul.

Lahjoitettu 1,000 mk. Kansainvälisen Naisten Rauhan ja Vapauden liiton Suomen osastolle mainitun liiton meillä keräämien aseistariisumisadressien sitomista varten.

Apurahoiksi Viipurin kursseille matkustaville myönnetty 2,000 mk.

Apurahoiksi ruotsinkielisille kursseille Pietarsaareen matkustaville myönnetty 1,000 mk.

Leo Mechelinin rahaston korot annettu past. Edv. Sten-

wallille matka-avustuksena Pohjoismaiden Opettajain Rauhanliiton kesäkurseille Helsingörissä.

Liiton toimisto muutettiin 1. VI Apollonk. 5. B. 45:een.

Keskushallituksen jäsenistä ovat muutamat tehneet puhujamatkoja. Toht. Iversen on luennoinut Kristillisen työläisnuorisoliiton kesäkurseilla Helsingissä.

Liiton taloudellinen asema oli vuoden lopussa seuraava: Keskushallituksen tulot 3,887:—, joista 2,887:— jäsenveroista ja 1,000:— lahjoituksia; menot 2,831:10, joten säästö, joka vuoden alussa oli 6,994:03, vuoden lopussa oli 8,049:93. Valistus- ja kirjallisuusrahaston tulot nousivat 9,550:50, joista 998:50 kirjallisuuden myynnistä ja 6,625:— lahjoja; rahaston menot olivat 8,966:75. Vuoden alussa oli rahastossa 19,252:09, vuoden lopussa siis 19,835:84. Huoneistorahastossa oli vuod. alussa 12,531:30; lahjoja vuoden aikana 7,300:—, menoja 8,744:05; säästö seuraavalle vuodelle 11,087:25. Lääninrovasti Uno Wedeliuksen muistorahasto oli korkoineen vuoden lopussa 8,390:80, toht. Maikki Fribergin muistorahasto 5,078:60 ja Leo Mechelinin rahasto 5,000:—.

Läheisessä vuorovaikutuksessa Suomen Rauhanliiton kanssa ovat myös v. 1932 ilmestyneet aikakauslehdet Rauhaa Kohti (vast. toim. toht. F. Iversen) ja Frid på jorden (vast. toim. past. Edv. Stenwall, Närpiö), edellinen 24-numeroisena, jälkimmäinen 10-numeroisena.

Paikallisosastojen toiminnasta esiteltäköön niiden vuosikertomusten mukaan seuraavaa:

Savonlinnan rauhan yhdistys (puhuj. toim. J. A. Reinikainen, siht. op. Eeva Rask, 32 jäs.) on järjestänyt 3 rauhanilaisuutta yleisölle ja pitänyt 3 jäsenkokousta. Johtokunta on kokoontunut 5 kertaa. Liiton vuosikokouksessa edustivat yhdistystä toim. J. A. Reinikainen ja metsätöyryjoht. Eemil Siira.

Helsingin osasto (puhuj. rva H. Lalin, siht. maist. K. Nickul, 67 jäs.) on toimeenpannut 4 varsinaista yleisöjuhlaa, jota paitsi se oli muiden yhdistysten mukana järjestämässä 20. XI. Kansantalolla pidettyä rauhanilaisuutta työttömien ja hätäkärsivien hyväksi. Juhlasta muodostui, mitä kuulijoiden lukumäärään tulee, suurin (n. 900 henkeä) rauhanjuhla, mitä Suomessa tähän saakka on pidetty. Se tuoli tarkoitukseensa neljättä tuhatta markkaa. Osaston johtokunta on kokoontunut 9 kertaa, jäsenkokouksia on ollut 8, ohjelmallisia opinto-kerhoiltoja 2. Keväällä kokoontui lastenkerho kerran viikossa, syksyllä harvemmin. Ompeluseuran työ on ollut entistä heikompaa. Liiton vuosikokouksessa edustivat osastoa rva H. Lalin ja kirjall. V. Peltonen.

Turun osastolla (puhuj. hra E. Nummelin, siht. hra V. Rinne, 26 jäs.) on ollut 4 yleisökokousta, 8 jäsenkokousta ja 5 johtokunnan kokousta.

Oulun osasto (puhuj. past. Toivo Mattila, siht. rva Eeva Nisula, 41 jäs.) on järjestänyt 2 ohjelmallista illanviettoa. Rva E. Vuorivirta on pitänyt 14 rauhanaatteista esitelmää Oulussa ja maaseudulla. Op. H. Fellman on monistuttanut Keskushallituksen lähettämät esitelmät ja jakanut niitä maaseudun aatteellisille yhdistyksille. Rauhaa Kohti-lehden irtonumeroita on säännöllisesti myyty. Rva Olga Ahl edusti osastoa liiton vuosikokouksessa.

Svenska Fredsvänner i Helsingfors (puhuj. toht. F. Iversen, siht. agr. Åke v. Schoultz, 56 jäs.) on järjestänyt 2 rauhanjuhlaa, joista edellinen järjestettiin työttömien ja hätäkärsivien avustamiseksi yhdessä 6 muun järjestön kanssa. Yhdistyksellä on ollut säännölliset ohjelmalliset jäsenillat.

Fredsfacklan (Rauhanseutu) Pinjaisissa (puhuj. op. Jose Fredenstjärna, siht. op. Rachel Eklöf, 21 jäs.) on vuoden aikana pitänyt 10 jäsen- ja

johtokunnan kokousta, 2 illanviettoa jäsenille, 2 juhlaa ja 6 yleisökokousta. Rauhanaatteellisia kirjoituksia ja selostuksia on lähetetty kotimaan ja Skandinavian lehtiin. Osastolla on myös oma käsinkirjoitettu lehti, joka luetaan kokouksissa.

Tampereen osasto (puhuj. hra Lauri Mäensivu, siht. Ida Järvinen) on paitsi vuosikokousta pitänyt yhden valistustilaisuuden.

Mikkelin, Lahden ja Porin osastot eivät ole lähettäneet vuosikertomusta. Toiminnasta mainittakoon matkasihteerin käynnin yhteydessä järjestetyt puhetilaisuudet.

Viipurin osaston (puhuj. rva Hilma Turunen, siht. rva Elsie Ahonen, 65 jäs.) viime toimintavuosi on ollut erikoisen tapausrikas m. m. siksi, että liiton vuosikokous ja valistuskurssit pidettiin Viipurissa. Paitsi näitä juhlia on Viipurissa osaston toimesta järjestetty 4 rauhanjuhlaa, joista ensimmäinen puutetta kärsivien hyväksi tuotti 1,300 mk. Jäseniltoja on ollut joka viikko. Niissä on ollut keskustelua jonkun alustuksen tai ystävien tuomien sanomalehtileikkeiden johdosta. Kerran kuussa on ollut ohjelmallinen perheilta, jossa osaston lehti, Rauhan viesti, on luettu. Osastolla on oma kirjasto, lahjoituksilla koottu. Osaston tyttökerho, Taimet, jossa on n. 30 lasta, kokoontuu kerran viikossa käsi-työ- ja ohjelmatilaisuuksiin, sitäpaitsi torstaisin esperantotunnit. Taimien omat juhlit ovat olleet helatorstaina ja jouluna. Maaseudulla Viipurin ympäristössä on rva Lyyli Jääskeläinen pitänyt 18 rauhanaatteellista esitelmää. Mäntsälän kapinan aikana kääntyi osaston lähetystyö vetoomuksella lapualaiskansian puoleen ja julkaisi paheksumisen laittomuutta vastaan päivälehdissä.

Suomen Opettajain Rauhanliitto (puhuj. prof. Arvi Grotenfeld, siht. rehtori Anni Oksanen, 64 jäs.) on kokoontunut vain vuosikokouksensa. S. R:n vuosikokouksessa sitä edustivat op. Maiju Korppila, Alina Hakala ja Salli Salmiinen, ja Helsingörin pohjoismaisessa kokouksessa op. Aino Malkamäki, toht. F. Iversen ja past. E. Stenwall. Muutamia kirjoituksia ja selostuksia on toimitettu opettajain lehtiin, m. m. prof. A. Grotenfeldin kirjoitus »Hyvän tahdon päivästä».

Pohjanmaan ruotsalainen piiri (puhuj. past. Edv. Stenwall), johon kuuluu 6 osastoa, piti vuosikokouksensa Pietarsaareissa 29. III. Kokouksen yhteydessä oli kaksipäiväiset ruotsinkieliset valistuskurssit, joissa puhuivat toht. F. Iversen, past. Edv. Stenwall, op. K. J. Frilund sekä reht. P. R. Fredriksson. Toiminta ruotsinkielisellä Pohjanmaalla on vilkasta ja useita uusia osastoja on syntymässä. Piirin osastot luettelaa tässä erikseen:

Närpes fredsvänner (puhuj. past. Edv. Stenwall, siht. Runar Långbacka, 197 jäs.) on järjestänyt 6 kokousta, yhdessä oli n. 800 kuulijaa.

Östra Korsholms fredsvänner (puhuj. mv. Otto Paro, siht. op. Elna Svedberg, 82 jäs.) on järjestänyt yhden yleisötilaisuuden ja pitänyt 2 johtokunnan kokousta.

Sundom fredsförening (puhuj. mv. I. Mitts, siht. kalastaja Ernst Höijer, 40 jäs.) on pitänyt 2 yleisökokousta, 1 jäsenkokouksen ja joulujuhlan.

Pörtom fredsförening (puhuj. op. Anders Sten, siht. hra Johannes Haga, 75 jäs.) on järjestänyt kaksi esitelmätilaisuutta runsaalle kuulijakunnalle.

Munsalan fredsförening (170 jäs.) ja Vasa svenska fredsförening eivät ole lähettäneet vuosikertomusta.

Karl Nickul.

Suomen Rauhanliiton sihteeri.